

R O M Â N I A
TRIBUNALUL BUCUREȘTI
SECȚIA A II-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Dosar nr. [REDACTAT]

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la [REDACTAT]
Completul compus din:
PREȘEDINTE [REDACTAT]
JUDECĂTOR [REDACTAT]
Grefier [REDACTAT]

Pe rol judecarea cererii de apel declarat împotriva sentinței civile nr. [REDACTAT] din data de [REDACTAT], pronunțată de Judecătoria Sectorului [REDACTAT] București, în dosarul nr. [REDACTAT], privind pe apelanta [REDACTAT] și pe intimata [REDACTAT] intervenienta [REDACTAT], având ca obiect anulare proces verbal de contravenție [REDACTAT]

La apelul nominal făcut în ședința publică a răspuns apelanta [REDACTAT], prin reprezentanți convenționali: [REDACTAT], cu împuternicire avocațială care se află la [REDACTAT] din dosar, avocat [REDACTAT], cu împuternicire avocațială care se regăsește la [REDACTAT] din dosar și avocat [REDACTAT] și intimata [REDACTAT] prin consilier juridic [REDACTAT] cu delegație de reprezentare care se află la dosar și intervenienta [REDACTAT] prin reprezentant convențional, avocat [REDACTAT], cu împuternicire avocațială care se regăsește la [REDACTAT] din dosarul cauzei.

Procedura legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefier, după care:

Tribunalul acordă cuvântul părților cu privire la cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție privind dezlegarea unor chestiuni de drept, formulată de către apelantă.

Apelanta [REDACTAT] prin reprezentanți convenționali, având cuvântul învederează faptul că cererea de sesizare a ICCJ vizează chestiuni cu privire la interpretarea sau perceperea de dobândă penalizatoare o prestare de serviciu raportat la sfera de întindere a prevederilor art. 7 lit. c din Ordonanța nr. 21/1992.

A doua chestiune vizează interpretarea art. 3 alin. 1 din Legea nr. 313/1879 lege potrivit cu care clauza prin care înainte sau la momentul încheierii unei convenții, alta decât una comercială și aici este partea care interesează, respectiv se va stipula dobândă la dobânzile datorate pentru un an sau pentru mai mult sau mai puțin de 1 an sau alte venituri viitoare se va declara nulă, urmare aceste dispoziții din legislația națională prevăd că o clauză se va declara nulă atunci când vorbim de o convenție alta decât cea comercială.

Astfel, avocatul apelantei susține că atunci când vorbim de o convenție, prima instanță a apreciat că raporturile juridice dintre consumator și bancă, conduc la sfera raporturilor civile adică nu a celor comerciale, atunci se susține de către apărătorul apelantei că în acest caz se tinde la interpretarea acestui text, iar întrebarea către ICCJ ar fi dacă acest text se aplică și unui contract încheiat între un consumator pe de-o parte și o instituție financiară pe de altă parte.

În ceea ce privește ultima întrebare vizează interpretarea aplicarea art. 15 alin 4 coroborat cu art. 14, 19, 13 din Ordonanța nr. 21/1992 respectiv dacă se poate dispune pe cale administrativă recalcularea și restituirea dobânzilor penalizatoare stabilite contractual pentru situațiile de neîndeplinire a obligațiilor contractuale în situația în care serviciul prestat de

operatorul economic este distinct de perceperea dobânzii penalizatoare. Câtă vreme prevederile art. 15 alin. 4 din Ordonanța nr. 21/1992 fac referire la restituirea serviciului, iar obiectul principal al contractului îl vizează acordare credit dobânzi, dobânda penalizatoare fiind un accesoriu, care se aplică doar atunci când consumatorul nu își îndeplinește obligația, astfel avocatul apelantei susține că practic dorește ca ICCJ să menționeze dacă pe cale administrativă [REDACTAT] ar putea să dispună o asemenea măsură.

Mai susține avocatul apelantei că apreciază că sunt îndeplinite prevederile art. 519 Cod pr. Civ. și susține că prezentul litigiu se află în ultimă instanță, materia contravențională, iar [REDACTAT] – Secția de contencios este ultima instanță care se pronunță în acest litigiu. De asemenea apreciază că aceste întrebări sunt chestiuni noi deoarece practica [REDACTAT] de a da această interceptare dispozițiilor din legislația națională este una relativ recentă și totodată arată că în jurisprudența națională nu există o interpretare clară într-un fel sau altul cu privire la aspectele sesizate și susține că în cererea de sesizare a explicat pe îndelete, astfel avocatul apelantei consideră că întreg portofoliul de credite vizează aceste raporturi juridice și este necesară o îndrumare de la ICCJ.

Ultima condiție respectiv aceea ca de interpretarea solicitată să depindă soluționarea fondului cauzei, avocatul apelantei susține că toate aceste texte de lege care se doresc a fi clarificate țin în mod clar de felul în care se va pronunța o soluție pe fondul cererii de apel.

Prin urmare apelanta prin avocat apreciază că cererea de sesizare este admisibilă și solicită admiterea cererii de sesizare a ICCJ cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept sesizate de către apelantă.

În completare avocatul [REDACTAT], reprezentant al apelantei, susține faptul că contrar celor susținute de către [REDACTAT] arată că nu se urmărește soluționarea pe fond a cauzei prin înaintarea acestor întrebări către ICCJ, astfel susține că oricum conform practicii sale și interpretării art. 519 c.pr.civ. ICCJ statuează de principiu asupra acestor chestiuni de drept interpretând textele de lege circumstanțiat la aspectele particulare ale speței și conform chiar jurisprudenței și practicii ICCJ în chestiunile de acest gen, astfel consideră că se poate sesiza ICCJ cu cereri de acest gen chiar cu privire la texte de lege similare dar raportat la împrejurări și cauze diferite, prin urmare consideră că este admisibilă cererea de sesizare a ICCJ.

Intimata prin [REDACTAT] având cuvântul solicită respingerea acestei cereri și a cererii de suspendare a cauzei și în acest sens susține că se dorește o interpretare a actelor normative în domeniul protecției consumatorului, interpretare ce a fost dată de-a lungul timpului de către instanțele de judecată, astfel consideră că nu sunt aspecte noi cu care ar putea fi sesizată ICCJ. Mai mult, consilierul juridic al intimatei arată că este o interpretare destul de simplă dată de către agenții constatatori cu privire la o speță, într-adevăr cu privire la un număr mai mare de consumatori, astfel consideră că aspectele cuprinse în cadrul cererii pot conduce la o soluționare de către ICCJ, ceea ce nu este cazul.

Intervenienta prin [REDACTAT] susține cererea de sesizare ICCJ formulată de către apelantă și suplimentar în ceea ce privește interpretarea nr. 2, art. 3 alin. 1 din Legea 313/1999 arată că elementul de noutate care apare în ceea ce privește interpretarea acestui text, care în sine este foarte vechi, însă interpretarea acordată acestui text în ultimii ani este elementul de noutate și elementul care generează în realitate problema de drept în legătură cu care se solicită sesizarea ICCJ.

Mai susține avocatul intervenientei că într-adevăr până la intrarea în vigoare a noului cod civil, interpretat în mod unanim sunt contracte care generează raporturi comerciale, însă o dată cu intrarea în vigoare a noului cod civil se pare că se realizează o confuzie de către instanțele de judecată care nu mai fac distincția între raporturile civile și comerciale care existau conform vechiului cod civil aplicat în paralel cu codul comercial, din acest punct de vedere consideră că apariția jurisprudenței recente este de natură să genereze o problemă de drept, care dacă s-ar perpetua, în sensul că dacă s-ar considera că sunt contracte civile

contractele de credit ar genera consecințe defavorabile asupra acestor raporturi juridice nu numai din perspectiva dobânzilor penalizatoare ci și din perspectiva altor elemente care depind de calificarea raportului juridic ca fiind comercial.

Tribunalul în baza prevederilor art. 394 Cod procedură civilă, declară dezbaterile închise și retine cauza în pronunțare cu privire la cererea de sesizare și la suspendarea judecării cauzei.

TRIBUNALUL

Deliberând asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, reține următoarele:

I. Expunerea succintă a litigiului și a faptelor pertinente:

În fapt, petenta [REDACTAT] a înregistrat pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București o plângere contravențională prin care a solicitat anularea procesului-verbal [REDACTAT], anularea măsurilor dispuse prin acesta, și în subsidiar înlocuirea măsurilor dispuse cu sancțiunea „*avertisment*”, cu obligarea intimatului la plata cheltuielilor de judecată.

La data de [REDACTAT] a fost întocmit procesul-verbal nr. [REDACTAT], prin care s-a reținut săvârșirea de către petent a contravenției prev. de art. 7 lit. C a doua liniuță din O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorului, constând în aceea că a prestat servicii prin care au afectate interesele economice ale consumatorilor în condițiile în care nici nu s-a putut verifica algoritmul conform căruia pe perioada executării silite sumele poprite au fost folosite, fie pentru plata dobânzilor penalizatoare, fie pentru plata principalului. La rubrica „Alte mențiuni” s-a consemnat de către agentul constatator obiecțiuni ce vor fi formulate ulterior.

Procesul-verbal a vizat în concret prevederile 8.6 din contractele de credit încheiate de [REDACTAT], prevederi în cadrul cărora [REDACTAT] a prevăzut următoarele: „în cazul în care împrumutatul și împrumutatul solidar nu își îndeplinesc obligațiile de plata incluzând, dar fără a le limita la plata anuităților atunci când sunt scadente, Banca își rezervă dreptul de a percepe și încasa dobânzi penalizatoare (denumite în continuare „Penalități”), de 8.00% anual peste dobânda curentă pentru împrumutul restant sau alte sume restante și de 8.00 % anual pentru dobânda restantă a căror sume se vor calcula zilnic, pro rata temporis, începând cu data scadenței sau cu o dată ulterioară scadenței, conform deciziei Băncii, cuantumul penalităților putând depăși sumele asupra cărora sunt calculate”.

S-a reținut în esență următoarele: „părțile pot stabili în cuprinsul contractului sau printr-o convenție separată [...] cuantumul daunelor-interese datorate de debitor ca urmare a neexecutării, executării cu întârziere sau necorespunzătoare a obligației sale și care au menirea să acopere tocmai prejudiciul încercat de debitor. Deci le determină, prin acordul lor de voință, întinderea prejudiciului și cuantumul daunelor care-l vor acoperi, înainte ca acesta să se fi produs, în acest din urmă caz, părțile au prevăzut o clauză penală”, „dar în cazul contractelor de credit, ce au ca obiect o sumă de bani, se aplică prevederile 1088 din vechiul C.civ.: la obligațiile care au ca obiect o sumă oarecare, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde decât dobânda legală, afară de regulile speciale în materie de comerț”, „în plus, conform prevederilor Legii nr. 313/1879: art. 3 - la art. 1089 din codul civil se adaugă următorul alineat: clauza prin care de mai înainte și în momentul formării unei convențiuni alta decât o convențiune comercială, se va stipula dobânda la dobânzile datorate pe un an, sau pentru mai puțin ori mai mult de un an sau alte venituri viitoare, se va declara nulă”, „realitatea și afectivitatea acestei legi rezultă dintr-o decizie obligatorie erga omnes pronunțată în 2005 de ICCJ prin decizia XI/2005, printr-un recurs în interesul legii. Actualitatea și constituționalitatea legii nr. 313/1879 au fost confirmate și de Curtea Constituțională prin decizia nr. 524/1997. Conform deciziei ICCJ nr. XI/2005, obligatorie erga omnes, întrucât clauza penală în contractele de împrumut este interzisă prin dispoziții legate de ordine publică, de la care nu se poate deroga prin contract, clauza penală prin care se

stabilește obligația restituirii la scadența a sumei împrumutate sub sancțiunea penalităților de întârziere, pe lângă dobânda contractuală convenită [redacted] pe lângă dobânda legală contravine prevederilor legale”, „în lumina considerentelor prezentate se concluzionează că toate clauzele penale din contractele de credit încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt nule de drept”, „având în vedere aspectele menționate se constata că prin perceperea, la întreg soldul creditului, a dobânzilor penalizatoare prevăzute în contract, pe perioada executării, [redacted] a prestat servicii prin care au fost afectate interesele economice ale consumatorilor, încălcându-se astfel prevederile art. 7 lit. c) liniuta a doua din OG nr. 21/1992”.

Soluționând în fond cauza prin sentința civilă nr. [redacted], Judecătoria [redacted] București a respins plângerea contravențională privind pe petenta [redacted] și pe intimata [redacted] ca neîntemeiată.

În esență, instanța de fond a reținut că procesul verbal de contravenție contestat este legal și temeinic întocmit. Totodată, instanța de fond a reținut că cu privire la argumentul petentei conform căruia dobânda penalizatoare era permisă de legislație are în vedere faptul că disp. art. 38 din O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit cu consumatorii limitează dreptul de a percepe dobânzi penalizatoare la un „procent fix ce nu poate fi mai mare de trei puncte procentuale, care se adaugă la rata dobânzii curente și se aplică la principalul restant.” Instanța de fond a apreciat că susținerile intimatului din întâmpinare de la fila nr. 100 și 101 din vol. 1- privitoare la cazuri concrete în care banca a procedat la prestarea serviciilor sale cu afectarea intereselor economice ale consumatorilor sunt susținute de ansamblul probator de filele 49 – unde banca își rezerva dreptul de a percepe dobânzi penalizatoare de 8%, 56 –unde era menținut același nivel ca cel prevăzut inițial, deși intraseră în vigoare disp. art. 38 din O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit cu consumatorii- 58 - unde era menținut același nivel ca cel prevăzut inițial în quantum de 10%, deși intraseră în vigoare disp. art. 38 din O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit cu consumatorii -, 62-150 - unde reiese că banca percepea dobânzi penalizatoare la niveluri cu mult superioare limitei prev. de art. 38 din O.U.G. nr. 50/2010 : „procent fix ce nu poate fi mai mare de trei puncte procentuale, care se adaugă la rata dobânzii curente și se aplică la principalul restant ”- din vol. 2. Actele adiționale prin care se extindeau efectele prevederilor contractuale privind penalitățile de întârziere au fost încheiate după momentul intrării în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit cu consumatorii. După acest moment ordonanța începea să producă efecte juridice și pentru aceste raporturi contractuale prin prisma încheierii respectivelor acte adiționale prin care se tindea la ralierea la noile prevederi legale privind protecția consumatorului. În raportul de drept în mod corect a reținut agentul constatat drept aplicabilă Legea nr. 313/1879 - „Clauza prin care, de mai înainte și în momentul formării unei convențiuni alta de cât o convențiune comercială, se va stipula dobândă la dobânzile datorite pentru un an, sau pentru mai puțin ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nulă ” întrucât nu ambele părți acționează în scopul obținerii unui profit, ci numai banca. Astfel, raportul de drept, în ceea ce privește pe consumator este unul civil și îi este pe deplin aplicabilă respectiva dispoziție. Totodată, instanța mai reține că agentul constatat nu a constatat nulitatea vreunei clauze contractuale din cuprinsul respectivelor contracte, cum în mod greșit susține petentul, ci prin raportare la dispozițiile legale în vigoare și pe deplin aplicabile speței a stabilit existența unei fapte contravenționale ca urmare a prestării unor servicii care afectează interesele consumatorului. Respectivele prevederi încă produc efecte juridice. Prin sancționarea petentului acestea nu au încetat, motiv pentru care nu era necesar ca intimatul să urmeze procedura prev. de disp. art. 11,12 din Legea nr. 193/2000 pentru a putea proceda la aplicarea sancțiunii principale către petent: - „ Art. 11. - Organele de control abilitate încheie procese verbale prin care se consemnează faptele constatate cu

ocazia verificărilor făcute, precum și articolele din lege încălcate de profesionist. Art. 12. - (1) În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, organele de control prevăzute la art. 8 vor sesiza tribunalul de la domiciliul sau, după caz, sediul profesionistului, solicitând obligarea acestuia să modifice contractele aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive. (2) La cererea de chemare în judecată va fi anexat procesul-verbal întocmit potrivit art. 11." - . În ceea ce privește măsurile de remediere dispuse de către intimat, instanța reține că acestea au fost întemeiate în mod oportun pe disp. art. 15 alin. 4 din O.G. nr. 21/1992 - „, Persoanele împuternicite conform art. 54 să constate contravențiile și să aplice sancțiunile prevăzute de prezenta ordonanță vor stabili odată cu sancțiunea și măsuri de remediere sau, dacă acest lucru nu este posibil, înlocuirea ori restituirea contravalorii serviciilor, după caz. "-.

Interpretarea limitativă propusă de către petent a respectivelor dispoziții numai prin raportare la disp. art. 14 din același text legal, de natură să limiteze posibilitatea intimatului de a dispune astfel de măsuri numai în „cazul produselor și serviciilor alimentare, al produselor nealimentare pentru care producătorul stabilește termen de valabilitate/data de minimă durabilitate, care pot afecta viața sau sănătatea consumatorilor ori care prezintă abateri de la caracteristicile prescrise sau declarate" nu poate fi primită.

Instanța apreciază că disp. art. 15 alin. 4 trebuie raportare și la art. 10-13 din O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorului, care fac vorbire despre „, Produsele și serviciile oferite consumatorilor " în genere, incluzând și serviciul de creditare prestat de către petent și nu doar produsele și serviciile „, alimentare, nealimentare pentru care producătorul stabilește termen de valabilitate/data de minimă durabilitate, care pot afecta viața sau sănătatea consumatorilor ori care prezintă abateri de la caracteristicile prescrise sau declarate ".

Împotriva acestei sentințe a declarat apel [redacted] prin care a solicitat anularea sentinței apelate, iar ca urmare a evocării fondului, admiterea plângerii contravenționale și anularea procesului verbal de contravenție nr. [redacted], iar, în subsidiar, schimbarea în integralitate a sentinței apelate în sensul admiterii plângerii contravenționale.

Apelanta a formulat cerere de sesizare a [redacted] cu solicitarea de pronunțare a unei hotărâri preliminare pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept formulată de apelanta [redacted] a) Art. 7 lit. c liniuța a doua din OG nr. 21/1992 trebuie interpretate în sensul că în sfera de cuprindere a noțiunii de prestare de servicii care să nu afecteze viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora intra și perceperea de dobânzi penalizatoare pentru neexecutarea obligațiilor contractuale, în condițiile în care contractul dintre operatorul economic și consumator vizează prestarea de servicii financiare (de creditare)? b) în interpretarea art. 3 alin. (1) din Legea nr. 313/1879 conform căruia „clauza prin care, de mai înainte și în momentul formării unei convențiuni alta decât o convențiune comercială, se va stipula dobândă la dobânzile datorate pentru un an, sau pentru mai puțin ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nula" trebuie să se înțeleagă că acesta se aplică unui contract de credit încheiat între o instituție financiară și o persoană fizică? c) Dacă în interpretarea și aplicare art. 15 alin. (4) corelat cu art. 14 și 10-13 din OUG nr. 21/1992 se poate dispune pe cale administrativă recalcularea și restituirea dobânzilor penalizatoare stabilite contractual pentru situații de neîndeplinire obligații contractuale, în situația în care serviciul prestat de operatorul economic este distinct de perceperea dobânzilor penalizatoare?

În urma deliberării cu privire la cererea de sesizare, instanța a apreciat că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind dezlegarea chestiunilor de drept formulate de către apelantă.

II.

Problema de drept asupra căreia se solicită pronunțării unei

hotărâri prealabile:

În raport de chestiunile de drept solicitate de către petentă, instanța de apel apreciază necesar ca Înalta Curte de Casație și Justiție să se pronunțe asupra următoarelor probleme de drept:

a) art. 7 lit. c liniuța a doua din OG nr. 21/1992 trebuie interpretate în sensul că în sfera de cuprindere a noțiunii de prestare de servicii care să nu afecteze viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora intra și perceperea de dobânzi penalizatoare pentru neexecutarea obligațiilor contractuale, în condițiile în care contractul dintre operatorul economic și consumator vizează prestarea de servicii financiare (de creditare)?

b) în interpretarea art. 3 alin. (1) din Legea nr. 313/1879 conform căruia „clauza prin care, de mai înainte și în momentul formării unei convențiuni alta decât o convențiune comercială, se va stipula dobândă la dobânzile datorate pentru un an, sau pentru mai puțin ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nula” trebuie să se înțeleagă că acesta se aplică unui contract de credit încheiat între o instituție financiară și o persoană fizică?

c) Dacă în interpretarea și aplicare art. 15 alin. (4) corelat cu art. 14 și 10-13 din OUG nr. 21/1992 se poate dispune pe cale administrativă recalcularea și restituirea dobânzilor penalizatoare stabilite contractual pentru situații de neîndeplinire obligații contractuale, în situația în care serviciul prestat de operatorul economic este distinct de perceperea dobânzilor penalizatoare?

III. Analiza admisibilității sesizării:

Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Conform art. 520 alin. 1 și 2 din același normativ, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac, iar dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților, iar prin încheiere cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, după cum urmează: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza în ultimă instanță; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Tribunalul București este legal învestit cu soluționarea unei cereri de apel, într-un litigiu având ca obiect plângere contravențională, ceea ce conferă competență exclusivă, în primă instanță, judecătorei, în temeiul art. 32 alin. (1) din O.G. n. 2/2001, iar hotărârile pronunțate de judecătoreie sunt supuse numai apelului conform art. 34 alin.(2) din O.G. nr. 2/2001, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție realizându-se de un complet din cadrul Tribunalului [REDACTAT] învestit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță potrivit dispozițiilor legale indicate.

Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei pendinte în care se ridică este îndeplinită, deoarece, față de obiectul cauzei, de interpretarea dată aspectelor de drept invocate depinde caracterul constitutiv al contravenției reținute în sarcina reclamantei, respectiv soluționarea pe fond a cauzei.

Problema de drept enunțată este nouă, întrucât, urmare a cercetărilor efectuate în acest sens, nu a fost identificată practică judiciară în materie care să conducă la concluzia că această chestiune a fost dezlegată jurisprudțial în mod unitar.

De asemenea, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

Apelanta [REDACTAT] susține că sunt îndeplinite condițiile art. 519 C.pr.civ. și că lipsește o orientare jurisprudțială clară la nivel național pentru toate cele trei probleme de drept puse în discuție, motiv pentru care este îndeplinită condiția noutății chestiunilor de drept.

Susține că art. 7 lit. c) liniuța a doua din OG nr. 21/1992 trebuie interpretate în sensul că în sfera de cuprindere a noțiunii de prestare de servicii care să nu afecteze viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora intra și perceperea de dobânzi penalizatoare pentru neexecutarea obligațiilor contractuale, în condițiile în care contractul dintre operatorul economic și consumator vizează prestarea de servicii financiare.

Pentru a se reține că prin perceperea unei dobânzi penalizatoare s-ar presta servicii care ar afecta interesele economice ale consumatorilor, este necesar ca perceperea dobânzii penalizatoare să contravină dispozițiilor legale, altfel spus să fie prohibită de lege.Or, perceperea de către Bancă a dobânzii penalizatoare peste dobânda legală este și era permisă de legislația în vigoare la momentul încheierii contractelor de credit. De asemenea, în acord cu reglementările în vigoare în anii 2007-2008 (anul încheierii contractelor de credit), doctrina a apreciat că „ar fi posibilă capitalizarea dobânzilor cu titlu de daune, acestea urmând să producă, la rândul lor, dobânzi”. Prevederile contractuale privind perceperea de către Bancă a unei dobânzi penalizatoare reprezintă de fapt o clauza penală agreată de părți la momentul încheierii contractului și permisă de legea civilă, având ca scop evaluarea prejudiciului suferit de Bancă pentru neexecutarea la termen de către împrumutat a obligațiilor contractuale. De asemenea, chiar potrivit prevederilor art. 38 alin. (2) din O.U.G. nr. 50/2010, deși inaplicabilă Contractului de Credit, dobânda penalizatoare se calculează pe bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu contractul de credit. Or, dacă și OUG nr. 50/2010 permite perceperea unei dobânzi penalizatoare, cunoscut fiind că această ordonanță a fost adoptată tocmai pentru a proteja cât mai mult posibil drepturile consumatorilor, apreciază că nu mai există niciun fel de dubiu cu privire la legalitatea practicii Băncii de a percepe dobânzi penalizatoare.

Trebuie menționat de asemenea, că prevederea de la alin. (5) din același act normativ,

potrivit căreia "în toate cazurile, cuantumul dobânzilor penalizatoare nu trebuie să depășească principalul restant" a fost introdusă prin O.U.G. nr. 52/2016 la 30 septembrie 2016, nefiind aplicabila convențiilor de credit nr. 0141549 din 18 februarie 2008 și nr. 0158238 din 13 august 2008 și nici actelor adiționale la acestea, respectiv actul adițional nr. 2 din 23 noiembrie 2010 și nr. 2 din 24 noiembrie 2010".

Art. 2 pct. 14 din OG nr. 21/1992 definește serviciul ca fiind activitatea, alta decât cea din care rezultă produse, efectuată în scopul satisfacerii unor necesități ale consumatorilor. Activitatea efectuată de bancă în scopul satisfacerii unor necesități ale consumatorilor este activitatea de creditare, adică de punere la dispoziție a unor sume de bani, pe o durată îndelungată de timp, în schimbul unei sume de bani (dobândă, prețul creditului). În aceste condiții, perceperea de dobânzi penalizatoare nu reprezintă o formă de prestare a unui serviciu de către operatorul economic aptă să afecteze interesele economice ale consumatorului, fiind doar o sancțiune contractuală pentru neîndeplinirea de către consumator a propriilor obligații. Prin urmare, perceperea de dobânzi penalizatoare nu poate fi calificată juridic drept o prestare de serviciu.

De asemenea, arată că art. 3 alin. (1) din Legea nr. 313/1879 nu este aplicabil contractelor de credit încheiate de Bancă cu împrumutații deoarece ele vizează numai raporturile civile, nu și cele comerciale. Or, raportul dintre Bancă și împrumutată, născut ca urmare a încheierii unui contract de credit este un raport comercial și nu un raport civil, raporturile civile vizând numai cazurile în care ambele părți sunt necomercianți.

Sușține că măsurile de remediere avute în vedere de art. 15 alin. (4) din OG nr. 21/1992 nu reprezintă altceva decât cea de-a doua conduită la care poate fi obligat vânzătorul de produse și servicii în temeiul art. 14, astfel încât acele măsuri de remediere nu se pot aplica decât în ipoteze avute în vedere de art. 14 din OG nr. 21/1992. De altfel, măsura de remediere (adică refacerea serviciului) presupune practic ca profesionistul să mai ofere o dată serviciul prestat inițial, numai că respectând dispozițiile OG nr. 21/1992 și nu restituirea unor sume de bani percepute inițial. Din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 14 și art. 15 ale OG nr. 21/1992 rezultă că ipoteza în legătură cu care este prevăzută posibilitatea aplicării unor măsuri de remediere este cea reglementată de art. 14, respectiv „în cazul produselor și serviciilor alimentare, al produselor nealimentare pentru care producătorul stabilește termen de valabilitate/data de minimă durabilitate, care pot afecta viața sau sănătatea consumatorilor ori care prezintă abateri de la caracteristicile prescrise sau declarate, vânzătorul/prestatorul de servicii este obligat, la cererea consumatorului, să le înlocuiască de îndată, să le refacă sau să restituie contravaloarea acestora". În continuarea acestei reglementări, art. 15 enumera măsurile care pot fi întreprinse în vederea restituirii sau refacerii serviciului prestat, indicând, în alineatul 4 și posibilitatea aplicării măsurii de remediere. Așadar, o interpretare sistematică a acestor prevederi, având în vedere conținutul și sfera de reglementare a acestora, conduce la concluzia că temeiul aplicării unei astfel de măsuri de remediere este strict și limitativ indicat pentru anumite abateri (cele descrise de articolul 14) care nu au în vedere și serviciile care ar afecta interesele economice ale consumatorilor.

Intervenienta [REDACTAT] arată că își însușește întrebările și argumentația aferentă acestora din cuprinsul cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și de Justiție cu privire la solicitarea de pronunțarea a unei hotărâri preliminare pentru dezlegarea unei chestiuni de drept formulată de către apelanta [REDACTAT]

Consideră că din interpretarea prevederilor art. 3 pct. 11 și art. 56 din Cod comercial, rezultă că niciodată contractelor de credit nu li s-a aplicat legislația civilă, ci numai cea comercială și, în măsura în care legislația privind protecția consumatorilor a evoluat și a cuprins norme speciale, doar acestea au devenit aplicabile cu prioritate (conform principiului specialia generalibus derogant), de la data adoptării lor, pentru contractele viitoare. Totuși, nu există vreo prevedere în legislația specială în sensul consacării caracterului civil raporturilor

juridice născute între instituțiile de credit și consumatori, în baza contractelor de credit încheiate înainte de intrarea în vigoare a Noului Cod civil și a abrogării Legii nr. 313/1879, ceea ce înseamnă că această chestiune își găsește în continuare rezolvare în planul dreptului comun, în vigoare la data încheierii contractelor analizate, în speță, C.civ. 1864 și Codul comercial. Prin urmare, în contextul unei jurisprudențe naționale neunitare referitoare la aplicabilitatea Legii nr. 313/1879 în cadrul raporturilor dintre instituțiile financiare și împrumutați, dar și în contextul unei practici bancare constante cu privire la natura comercială a raportului juridic ce se naște între instituțiile de credit și consumatori, consideră oportună pronunțarea unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu acestei chestiuni de drept, în caz contrar, putându-se crea premisele încălcării principiului securității juridice, astfel cum a fost conturat și dezvoltat în cadrul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Prin urmare, astfel cum a arătat în mod constant și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, incertitudinea jurisprudențială contravine principiului securității juridice, ceea ce conduce la diminuarea încrederii publicului în sistemul judiciar, componentă fundamentală a statului de drept.

Mai susține că prin hotărârile judecătorești recente prin care se dă o altă calificare raportului juridic dintre o instituție financiară și împrumutați, ca fiind unui pur civil, deși contractele erau încheiate sub imperiul fostului Codului comercial, din care rezulta expres natura comercială a raportului juridic, se generează riscul unei retroactivități aparente a Noului Cod civil și a legislațiilor speciale privind protecția consumatorului ulterioare, ceea ce contravine principiului securității juridice. Astfel cum a arătat pe larg și în cererea de intervenție accesorie formulată, prima instanță a reținut incidența Legii nr. 313/1879 și a Deciziei nr. XI/2005 a ÎCCJ, ignorând că, pe de-o parte, calificarea raportului juridic ca fiind unul civil sau comercial se face nu în funcție de reciprocitatea obținerii profitului de către părți, ci în funcție de esența și specificul acestui raport juridic, care are legătură cu specificul activității (cu afacerea profesionistului), iar, pe de altă parte, faptul că legea aplicabilă contractelor de credit încheiate înainte de OUG nr. 50/2010 era Cod Comercial care califica expres ca fiind fapte de comerț operațiunile bancare la art. 3 pct. 11 din Codul Comercial și care prevedea expres că dacă un act are natură comercială pentru una dintre părți atunci toți contractanții vor fi supuși legislației comerciale (art. 56 din Codul comercial). Ulterior, prin intrarea în vigoare a Noului Cod Civil, Codul comercial și Legea nr. 313/1879 au fost abrogate, iar, în prezent, nu se mai face distincție între raporturi juridice civile și raporturi juridice comerciale, toate raporturile între particulari fiind civile, singura distincție fiind între raporturi între profesioniști și raporturi între ne profesioniști. Totuși, această evoluție legislativă nu produce efecte asupra contractelor încheiate sub imperiul C. civ. 1864 și ale fostului Cod comercial, care rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Intimata

_____ susține că chestiunile invocate nu se referă în mod concret la interpretarea prevederilor din legislația națională, ci sunt simple argumentări a unei situații de fapt privită din perspectiva economică a unui operator economic de profil ce tinde să își apere interesele legate de profitul comercial.

Astfel, în exercitarea atribuțiilor, reprezentanții _____ fac o apreciere cu privire la redactarea clauzelor contractuale, deoarece altfel nu ar putea constata săvârșirea unei contravenții și întocmi procesul-verbal prin care aceasta este sancționată. Această apreciere însă nu are valoarea unei judecări a cauzei sau a unei încălcări a prezumției de nevinovăție, deoarece contravenientul poate formula plângere împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției și ataca cu sentința prin care plângerea sa este respinsă în fața unor instanțe independente și imparțiale, respectiv judecătoria și tribunalul, cu respectarea principiului accesului liber la justiție și a prezumției de nevinovăție. Operatorul economic din prezenta speță antamează discuții de fond ce nu au

legătură cu întrebările privind dezlegarea unei chestiuni de drept. Situația de fapt neavând legătură cu întrebările formulate, acesta încercând o limitare a competențelor agenților [REDACTED] și o nepunere în aplicarea a legislației în vigoare.

V. Punctul de vedere motivat al completului de judecată :

Întrucât chestiunile de drept supuse analizei privesc chiar obiectul apelului formulat în cauză, pentru a evita o incompatibilitate evidentă în cauză prin exprimarea unui punct de vedere, membrii completului de apel nu vor arăta interpretarea pe care o împărtășesc.

Ca atare, în raport de cele mai sus arătate, apreciind că se impune ca Înalta Curte de Casație și Justiție să dea o rezolvare de principiu acestor chestiuni de drept de care depind soluționarea în fond a prezentei cauze, se va constata admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunile de drept supuse analizei și se va dispune suspendarea judecării conform prevederilor art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE**

Admite cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție formulată de apelantă.

În baza art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, respectiv :

Art. 7 lit. c, liniuța a doua din OG nr. 21/1992 trebuie interpretate în sensul că în sfera de cuprindere a noțiunii de prestare servicii care să nu afecteze viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor ori intereselor economice ale acestora intră și perceperea de dobânzi penalizatoare pentru neexecutare obligațiilor contractuale, în condițiile în care contractul dintre operatorul economic și consumator vizează prestarea de servicii financiare (creditare)?

În interpretarea art. 3 alin.1 din legea nr. 313/1879 trebuie să se înțeleagă că acesta se aplică unui contract de credit încheiat între o instituție financiară și o persoană fizică?

În interpretarea și aplicarea art. 15 alin. 4 corelat cu art. 14 și art. 10-13 din OUG nr. 21/1992 se poate dispune pe cale administrativă recalcularea și restituirea dobânzilor penalizatoare stabilite contractual pentru situații de neîndeplinire a obligațiilor contractuale în situația în care serviciul prestat de operatorul economic este distinct de perceperea dobânzilor penalizatoare?

În baza art. 520 alin. 2 din Codul de procedură civilă, suspendă judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept. Fără cale de atac.

Pronunțată, azi, [REDACTED], prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]